

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření města

Financial Management of the Town

Student: Václav Pospíchal

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Anna Kovářová

Ostrava 2010

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracoval samostatně.
Přílohy č. 1, 2, 3, 5 a 6 byly převzaty a zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Ostravě, 9. července 2010

.....
Václav Pospíchal

Obsah

1	Úvod	1
2	Pravidla hospodaření obcí v ČR.....	3
2.1	Obec – základní územní samosprávný celek	3
2.1.1	Postavení a působnost obcí	3
2.1.2	Orgány obcí.....	4
2.2	Rozpočet obce	8
2.2.1	Rozpočtový proces na úrovni obce.....	9
2.2.2	Rozpočtové zásady	11
2.3	Struktura rozpočtu	12
2.3.1	Příjmy rozpočtů obcí	13
2.3.2	Výdaje rozpočtů obcí	15
3	Analýza hospodaření města	17
3.1	Představení města	17
3.2	Analýza obyvatelstva	19
3.3	Analýza managementu	20
3.3.1	Plánování, organizování, řízení, rozhodování	21
3.3.2	Informování, komunikace	22
3.3.3	Chod úřadu.....	23
3.4	Marketingová analýza	24

3.4.1	Dotazníkové šetření	25
3.4.2	SWOT analýza	27
3.5	Finanční analýza	29
4	Zhodnocení vývoje hospodaření města	30
4.1	Rozpočtový rok 2004	30
4.2	Rozpočtový rok 2005	32
4.3	Rozpočtový rok 2006	34
4.4	Rozpočtový rok 2007	36
4.5	Rozpočtový rok 2008	38
4.6	Rozpočtový rok 2009	40
5	Závěr.....	42
	Seznam použité literatury	44
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	

1 Úvod

Každý lidský jedinec má své specifické potřeby a je nutné z hlediska kvalitního vývoje tyto potřeby uspokojovat. Taktéž územně samosprávné celky, jakožto právnické osoby, musí uspokojovat své potřeby a potřeby svých obyvatel (potřeby jsou vymezeny zákony). Aby územně samosprávné celky mohly tyto potřeby uspokojovat, je zapotřebí zajistit financování těchto potřeb. Financování není proces nahodilý, má svá stanovená pravidla, která je zapotřebí dodržovat a řídit se jimi.

Z globálního hlediska je záležitost financování nejednoduchá. Územně samosprávné celky každoročně vytváří a schvalují plán, dle kterého následně hospodaření probíhá. Při pohledu na reálné hodnoty ne vždy dochází k naplnění příjmové stránky, což vede k redukci výdajové stránky rozpočtů. Při vynaložení jistého úsilí je možno dohledat hospodaření územně samosprávných celků, kdy výdaje jsou dlouhodobě vyšší než příjmy. Tato skutečnost vede k problematice rostoucí zadluženosti českých měst a obcí.

V praxi je nemožné identifikovat dva územně samosprávné celky, které by mohly hospodařit podle stejného rozpočtu, protože každý takovýto celek má svou skladbu obyvatelstva, jinou geografickou polohu, technickou vybavenost, jiné požadavky na podobu rozpočtu, životní prostředí a lze nalézt velké množství dalších odlišností.

Cílem této bakalářské práce je zhodnocení vývoje hospodaření města Vratimov za rozpočtové období 2004 – 2009.

Struktura práce je tvořena třemi stěžejními kapitolami - Pravidla hospodaření obcí, Analýza hospodaření města a Zhodnocení vývoje hospodaření města – které jsou dále členěny do jednotlivých podkapitol.

První kapitola Pravidla hospodaření obcí je teoretická. Kapitola vychází z rešerše odborné literatury a platné legislativy, která je pro daný subjekt závazná. Je zde možnost seznámit se blíže s členěním a působností obcí, orgány obcí, problematikou tvorby rozpočtu, rozpočtovým procesem a strukturou rozpočtů obcí a měst.

V následující kapitole Analýza hospodaření města, která je zaměřena více prakticky, je využito metody deskripce k představení města Vratimov. V této

Části práce je dále aplikována metoda analýzy získaných informací za účelem představení struktury obyvatelstva, managementu obce a hospodaření s finančními prostředky. Pro účely zpracování marketingové analýzy je využita tzv. SWOT analýza a explorační šetření. Zdrojem informací jsou internetové zdroje a statistické údaje.

Další, zcela praktická, kapitola Zhodnocení vývoje hospodaření města hodnotí průběh hospodaření v časové řadě a je zde naznačen možný vývoj města Vratimov do budoucna. Data jsou pro přehlednost transformována do podoby grafů a tabulek, aby byla zajištěna jejich lepší a snazší vzájemná komparace. Zdrojem analyzovaných dat jsou rozvahy, závěrečné účty, výkazy o hospodaření a sestavené rozpočty za rozhodné roky.

Zpracování práce vychází z legislativních předpisů platných ke květnu 2010.

2 Pravidla hospodaření obcí v ČR

Již Kabinetní list z dubna 1848, jímž císař Ferdinand V. odpovídal na dvě petice z českých zemí z počátku revolučního roku 1848, se zmiňoval o samostatném hospodaření obcí. To, jakým způsobem probíhá financování obcí, je důležitým indikátorem reálného postavení samosprávy vůči státu.¹

2.1 Obec – základní územní samosprávný celek

Dle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, které tvoří územní celek, jež je vymezen hranicí území obce.

Obec je základním článkem územní samosprávy. Po reformě z 90. let 20. století, která měla za úkol decentralizaci², dekoncentraci³ a profesionalizaci výkonu veřejné správy a územní samosprávy, postavení obcí výrazně posílilo.

2.1.1 Postavení a působnost obcí

Obec vykonává vlastní samosprávnou funkci, tzv. samostatnou působnost. Tato funkce je aplikována v záležitostech, o kterých může obec samostatně rozhodovat – tyto pravomoci jsou upraveny zákonem. Výkon samostatné působnosti je realizován volenými orgány obce, které svým rozhodnutím svěřují vlastní realizaci výkonným orgánům obce.⁴

Dále obec vykonává přenesenou funkci, tzv. přenesenou působnost. Touto funkci vykonávají výkonné orgány obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy, popř. krajskými úřady. V rámci přenesené působnosti obce zajišťují úkoly z oblasti částečně decentralizované veřejné

¹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009. str. 33.

² Přenášení pravomoci a působnosti z vyšších orgánů na nižší, např. ze státu na územní samosprávu nebo na subjekty neziskového sektoru.

³ Rozdělení pravomoci a působnosti na více organizačních jednotek téhož subjektu.

⁴ JETMAR, M.; PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2008. str. 119.

správy jako čistý statek, ale zajišťují i další veřejné statky i pro občany sousedních obcí.⁵

Podle přenesené působnosti rozeznáváme obce, obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, které podle zákona ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím.⁶

Zákon o obcích dělí obce na:

- Obce, které nejsou městy;
- Města, která jsou obcí, pokud mají více než 3000 obyvatel a pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády⁷;
- Městyse, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády⁸;
- Statutární města, která mohou své území členit na městské části či obvody. Statutárními městy jsou abecedně Brno, České Budějovice, Děčín, Frýdek-Místek, Havířov, Hradec Králové, Chomutov, Jihlava, Karlovy Vary, Karviná, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Přerov, Teplice, Ústí nad Labem a Zlín;
- Hlavní město Praha, které se řídí zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

2.1.2 Orgány obcí

Občané se podílí na řízení obce buď nepřímo – prostřednictvím volených zástupců zvolených do zastupitelstva obce ve veřejných komunálních volbách, nebo přímo – a to působením v komisích nebo účastí na zasedání zastupitelstva obce, které je veřejné a kde občané mohou vznášet dotazy či připomínky.

⁵ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 83.

⁶ JETMAR, M.; PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2008. str. 121.

^{7,8} rovněž pokud daný status měla obec před 17. květnem 1954.

Dle Ústavy České republiky může každý občan ČR, který dosáhl věku 18 let, využít svého všeobecného, rovného a přímého volebního práva při volení členů zastupitelstva.

Zastupitelstvo

Kolektivním voleným orgánem je zastupitelstvo obce (ve městě plní tuto funkci zastupitelstvo města, v městské části města zastupitelstvo městské části, v hlavním městě Praze zastupitelstvo hlavního města Prahy). Funkce člena zastupitelstva je funkcí veřejnou. Počet členů zastupitelstva je úměrný počtu obyvatel dané obce a rozloze územního obvodu. Členy zastupitelstva jsou zvolení zástupci jednotlivých politických stran, popř. nezávislí členové, jejichž funkční období je zpravidla čtyřleté. Zastupitelstvo obce se schází dle potřeby, minimálně však co 3 měsíce a má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti, mezi něž řadíme rozhodování a schvalování programu rozvoje dané obce, rozpočet a závěrečný účet, rozpočtová opatření, obecně závazné vyhlášky, založení, zřízení či zánik svých organizačních složek a poskytování dotací těmto subjektům. Mezi další pravomoci patří i rozhodování v oblasti majetkových vztahů⁹.

Mezi tři základní práva zastupitele patří právo iniciativy – právo předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům i komisím. Toto právo nelze nijak omezit, ani jednacím řádem. Dalším právem je právo interpelace – právo vznášet dotazy, připomínky nebo podněty pro radu, její členy, předsedy výborů, na vedoucí přísp. org. a org. složek, které obec založila či zřídila. Třetím právem je právo na informace - definováno zákonem jako právo požadovat od zaměstnanců obce, právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisí s výkonem jeho funkce. Informace musí být poskytnuta do 30 dnů (rovněž platí pro právo interpelace). Zastupitel je dále povinen účastnit se zasedání zastupitelstva a dalších orgánů, jejichž je členem. Má povinnost

⁹ JETMAR, M.; PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2008. str. 126 - 127.

plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce, jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.¹⁰

Tabulka 2.1 uvádí, jak zákon o obcích upravuje stanovené počty zastupitelů. Rozhodující je počet obyvatel k datu 1. ledna roku, ve kterém se volby konají.

Tabulka 2.1 Počet členů zastupitelstva obce

počet obyvatel	počet členů zastupitelstva
do 500 obyvatel	5 - 9 členů
501 - 3 000 obyvatel	7 - 15 členů
3 001 - 10 000 obyvatel	11 - 25 členů
10 001 - 50 000 obyvatel	15 - 35 členů
50 001 - 150 000 obyvatel	25 - 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 - 55 členů

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Vlastní zpracování.

Rada

Dalším orgánem obcí je rada obce (ve městě rada města), která je volena zastupiteli z vlastních řad. Rada je výkonným orgánem, který je za výkon své práce odpovědný zastupitelstvu, a její zasedání jsou již neveřejná. Počet členů je lichý a zároveň tento počet nesmí být větší než je jedna třetina počtu členů zastupitelstva, přičemž platí, že v radě zasedá 5 - 11 členů. Má-li obec méně než 15 zastupitelů, rada obce se nevolí. Mezi hlavní úkoly rady obce patří v oblasti hospodaření především příprava materiálů pro jednání zastupitelstva, zabezpečení výkonu usnesení přijatých zastupiteli, řídí organizační složky, zabezpečuje hospodaření obce a provádí rozpočtová opatření.¹¹

Starosta, místostarosta

Nejviditelnějším orgánem obecního zřízení je starosta. Jde ale o paradox – ačkoliv starosta zastupuje obec navenek, sám o sobě je spíše orgánem bez pravomocí. Nemá totiž povahu statutárního orgánu, je součástí rady. Vzhle-

¹⁰ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009. str. 68.

¹¹ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 89.

dem k tomu, že není statutárním orgánem, musí úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou činit až po jejich schválení. V opačném případě jsou neplatné a starosta se vystavuje nebezpečí trestněprávní i občanskoprávní odpovědnosti. Starostu zastupuje místostarosta, kterému může zastupitelstvo svěřit některé úkoly. Místostarostů může zastupitelstvo zvolit více.¹²

Kromě jmenování do funkce tajemníka náleží starostovi i další práva a povinnosti, jako je svolání zastupitelstva obce, odpovědnost za objednání a provedení auditu hospodaření obce, odpovědnost za informování veřejnosti o činnosti obce, příprava, svolání a řízení schůze rady obce a další.

Obecní úřad

Starosta, místostarosta a tajemník tvoří společně obecní úřad, který vykonává administrativně organizační činnost související se samosprávním i přenesenou působností obce, resp. jejích orgánů. Větší rozsah přenesené působnosti zajišťuje pověřený obecní úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Funkci obecního úřadu plní ve městech městský úřad, magistrát, úřady městských obvodů a městských částí. Obecní úřad je dále tvořen zaměstnanci ve výkonných orgánech, kterými jsou odbory. Struktura odborů daného obecního úřadu je do značné míry ovlivněna velikostí obce a rozsahem přenesené a samostatné působnosti. Mezi nejčastěji vytvářené odbory řadíme následující¹³:

- Ekonomický odbor;
- Odbor pro styk s veřejností;
- Odbor územního plánování a rozvoje obce;
- Personální odbor;
- Sociální odbor;
- Živnostenský odbor a další.

¹² BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009. str. 74 - 76.

¹³ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 90 - 92.

Výbor, komise

Mezi poradní a kontrolní orgány patří výbory a komise. Výbory jsou zřizovány jako iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva obce. Počet členů ve výboru musí být lichý a předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva. Účelem zřízení výborů je plnění úkolů, které na výbory deleguje zastupitelstvo. Jednotlivé výbory jsou zřizovány dle místních potřeb, avšak vždy musí být zřízeny výbory finanční, kontrolní a pro národnostní menšiny (pokud na území obce žije více než 10% obyvatel jiné národnosti). Komise je iniciativní a poradní orgán rady obce, kdy může předkládat jednotlivé návrhy a náměty. Starosta jim může svěřit výkon státní správy – potom jsou výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činnosti a v této oblasti jsou podřízeny a odpovědný starostovi.¹⁴

Zřizování komisí je opět otázkou individuálních potřeb obce, například je zřizována komise bytová, komise dopravy a služeb, komise bezpečnosti a veřejného pořádku, komise povodňová, komise sociální a další.

2.2 Rozpočet obce

Rozpočet je základním řídicím nástrojem financování potřeb obce a zabezpečení rozvoje obce na základě schválených rozvojových koncepcí, které byly schváleny zastupitelstvem. Strukturu příjmů a výdajů obce určuje rozpočtová skladba.

Jako stěžejní lze označit zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní ÚSC a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ JETMAR, M.; PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2008. str. 129.

2.2.1 Rozpočtový proces na úrovni obce

Etapy rozpočtového procesu jsou¹⁵:

- Sestavení návrhu rozpočtu;
- Projednání a schválení návrhu rozpočtu;
- Plnění rozpočtu;
- Přehled o skutečném plnění rozpočtu a kontrola.

Sestavení návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu na běžný kalendářní rok, který je současně rozpočtovým rokem, se sestavuje do 31. 12. předchozího roku. Návrh sestavuje výkonný orgán obce, většinou se jedná o finanční odbor obecního úřadu, který vychází z rozpočtového výhledu.

Zákon definuje rozpočtový výhled jako pomocný nástroj územně samosprávného celku, který by měl sloužit pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodaření. Takto definovaný rozpočtový výhled se sestavuje zpravidla na dobu 2 - 5 let.¹⁶

Rozpočtový výhled se v praxi aktualizuje každý rok v závislosti na hospodaření daného roku.

Projednání a schválení návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu musí být na minimálně 15 dní před projednáním vhodným způsobem zveřejněn, zpravidla na úřední desce obce, aby se k němu mohli vyjádřit obyvatelé.

Návrh rozpočtu schvaluje volený orgán obce, tedy obecní zastupitelstvo. Není-li návrh rozpočtu schválen do 31. 12. předcházejícího roku, postupuje se v souladu s rozpočtovým provizoriem. Konkrétní podmínky rozpočtového provizoria si stanovuje zastupitelstvo. V praxi se hospodaří s 1/12 čerpání rozpočtu

¹⁵ PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 2008. str. 122.

¹⁶ BRTOUN, A., OBROVSKÝ, J. *Finanční hospodaření: Pracovní materiál pro přípravu ZOZ*. 2004. str. 27.

minulého roku v oblasti provozních nákladů za každý měsíc do doby, než se schválí nový rozpočet pro příslušný rok.

Plnění rozpočtu

Na etapu schvalování rozpočtu navazuje další část rozpočtového procesu a tou je rozpis rozpočtu, jehož součástí je sdělení závažných ukazatelů rozpočtu subjektům, které jsou povinny se jimi řídit.¹⁷

V rozhodovacích pravomocích volených orgánů obcí je provádět změny v rozpočtu, tzv. rozpočtová opatření. Rozpočtovým opatřením jsou¹⁸:

- Povolené přesuny rozpočtových prostředků mezi jednotlivými druhy příjmů a výdajů rozpočtu;
- Povolené překročení rozpočtu podřízené organizace;
- Vázání rozpočtových prostředků (tj. použití na určitý účel).

Přehled o skutečném plnění rozpočtu a kontrola

Volené a výkonné orgány obcí pravidelně kontrolují průběžné plnění rozpočtu během rozpočtového období. Vedle průběžné kontroly plnění rozpočtu obce je důležitá i následná kontrola plnění rozpočtu provedená po skončení rozpočtového období jak volenými, tak výkonnými orgány obce. Závěrečný účet územně samosprávného celku obsahuje veškeré údaje o rozpočtových příjmech a výdajích a to tak, jak jsou členěny v rozpočtové skladbě. Součástí je i vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům a jiným rozpočtům. Je na zvážení každé obce, zda si závěrečný účet nechá ověřit auditorem, což je samozřejmě za úplatu, anebo zvolí bezplatné ověření příslušným krajským úřadem.¹⁹

I u závěrečného účtu platí minimální doba zveřejnění 15 dní před jeho projednáním v zastupitelstvu, aby se mohli občané vyjádřit k hospodaření dané

¹⁷ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 2008. str. 158.

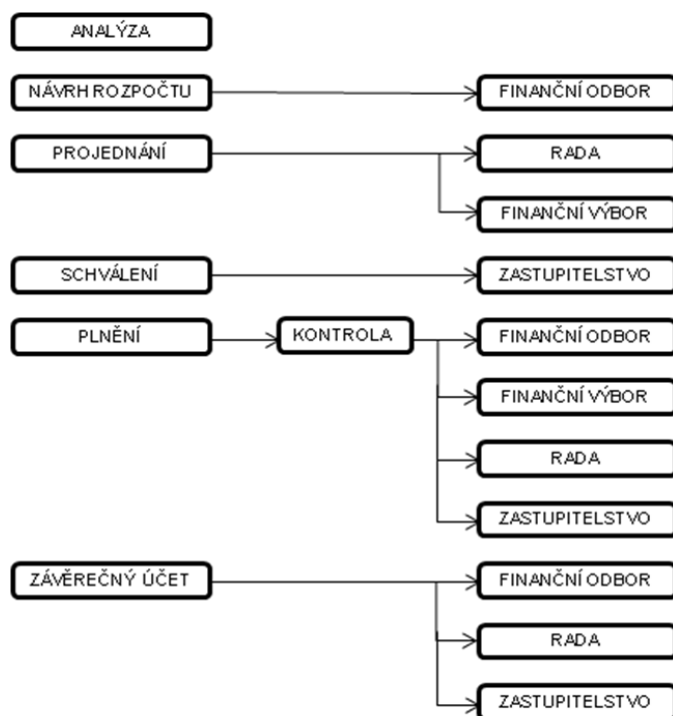
¹⁸ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 221.

¹⁹ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 2008. str. 159 - 160.

obce za minulý rozpočtový rok. Zastupitelstvo má následně povinnost do 30. 6. následujícího roku závěrečný účet schválit.

Schéma 2.1 graficky ilustruje fáze rozpočtového procesu.

Schéma 2.1 Fáze rozpočtového procesu

ZDROJ: PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009. str. 72. Vlastní zpracování.

2.2.2 Rozpočtové zásady

V průběhu rozpočtového procesu se musí dodržovat rozpočtové zásady obecně platné v celé rozpočtové soustavě²⁰:

- Každoroční sestavování a schvalování rozpočtu (zásada omezeného časového použití fin. prostředků);
- Reálnost a pravdivost rozpočtu (reálný odhad příjmů a výdajů);

²⁰ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 211 - 212.

- Dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu (krátkodobě lze uplatnit deficitní financování);
- Úplnost a jednotnost rozpočtu (pomocí závazné rozpočtové skladby);
- Hospodárnost a efektivnost, účetní audit;
- Publicita (předpoklad občanské kontroly).

Zásady uplatňované při hospodaření s rozpočtovými prostředky²¹:

- Zásada efektivnosti a hospodárnosti (stanoví co nejeekonomičtější použití rozpočtových prostředků);
- Zásada přednosti výdajů před příjmy (vyjadřuje skutečnost, že výdaje by se měly využívat k ekonomickému růstu, pro který je třeba zajistit příslušné prostředky);
- Zásada omezení přesunů v rozpočtu a úhrada potřeb v rozpočtu nezajištěných (stanoví, že pouze na základě zákonného zmocnění je možné v určité míře a za přesně stanovených podmínek realizovat přesuny v rámci daného rozpočtu);
- Zásada stanovení pravidel v případě rozpočtového provizoria (znamená, že pro období, kdy není schválen, popř. není ještě sestaven rozpočet, musí být takovéto období podřízeno určitým pravidlům).

2.3 Struktura rozpočtu

Obsahem rozpočtu obcí jsou jejich příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace a to včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů uvedeno, že probíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků, sdružených prostředků a podnikatelské činnosti územních samosprávných celků. Hospodaření mimo rozpočet je přípustné jen během roku, přičemž na konci fiskálního roku se musí spojit s rozpočtem a to tak, že půjde-li o zisk, patří do příjmů a naopak, půjde-li o ztrátu, ta se musí pokrýt z výdajů rozpočtu.²²

²¹ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 2008. str. 66.

²² PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 2008. str. 74.

2.3.1 Příjmy rozpočtů obcí

Při řešení otázky, která strana rozpočtu obce je důležitější, zda příjmy či výdaje, je na první pohled zřejmé, že příjmy jsou určujícím faktorem pro výši výdajů. Každá obec může utratit pouze tolik finančních prostředků, kolik jich má k dispozici. Rovněž je zapotřebí zdůraznit, že obce plní některé nezastupitelné funkce, které jsou důležité nejen pro jejich místní obyvatelstvo, ale také pro celou společnost. V rozpočtovém hospodaření obce hraje velmi důležitou roli nejen velikost příjmů, ale také druh příjmů a jejich charakteristické rysy.²³

Daňové příjmy

Největší skupinou příjmů rozpočtů obcí jsou daňové příjmy. Určitá decentralizace daňového výnosu do rozpočtů obcí od roku 1993 vedla k tomu, že sdílené a svěřené daně jsou rozhodujícím příjmem rozpočtu obcí. Ve vlastních příjmech je zahrnována svěřená daň z nemovitostí, kde mají obce širší daňovou pravomoc, sdílená daň z příjmů PO a FO a sdílená daň z přidané hodnoty. Vlastní místní daně, označované též jako místní poplatky, jsou z hlediska procentuálního zastoupení málo výnosné.²⁴

Nedaňové příjmy

Významnou skupinou vlastních příjmů jsou příjmy nedaňové, jejichž strukturu i výši může územní samospráva svým rozhodnutím a svými aktivitami ovlivnit. Za tyto příjmy rozpočtu se považují příjmy z pronájmu majetku a příjmy z prodeje neinvestičního majetku (obce získaly zpět do vlastnictví po roce 1990 část majetku, který vlastnily do konce roku 1949, kdy jim majetek byl znárodněn), dále příjmy z užívatelských poplatků za veřejné statky a za ostatní zabezpečované služby, např. poplatky za parkování, sbírky a dary.²⁵

²³ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 2008. str. 76.

²⁴ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 235.

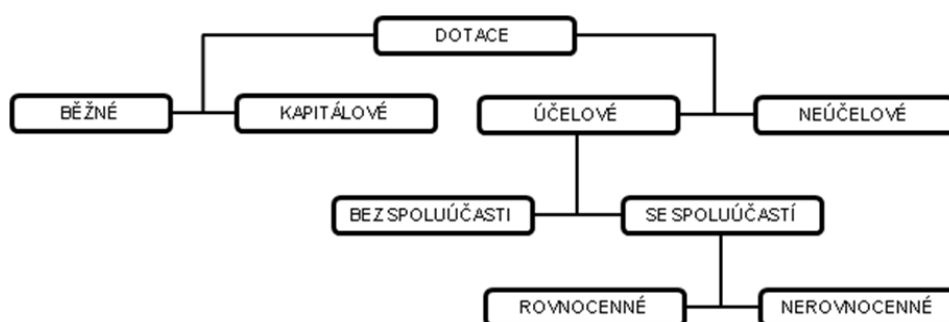
²⁵ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 236.

Dotace

Dalším neméně důležitým zdrojem finančních prostředků jsou dotace poskytnuté zpravidla z rozpočtů jiných obcí, vyšších územně samosprávných celků, státního rozpočtu, státních fondů či Evropské unie.

Schéma 2.2 demonstruje typologii dotací.

Schéma 2.2 Typologie dotací

ZDROJ: PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009. str. 92. Vlastní zpracování.

Účelové dotace mohou být podmíněny v tom smyslu, že vyžadují od obcí jejich spoluúčast na financování daných výdajů. Dotace bez spoluúčasti jsou dotace, které jsou ve fixní výši poskytnuty obci na předem určené statky a služby. Pokud má dotace formu procentního podílu na celkové vynaložené částce, jedná se o dotaci se spoluúčastí.²⁶

Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou tvořeny převážně prodejem nemovitého a movitého dlouhodobého majetku obce, prodejem držených akcií a majetkových podílů. Rovněž mohou obce za předpokladu splnění zákonem určených podmínek získat finanční prostředky z prodeje vydaných komunálních obligací, nicméně tato forma kapitálového příjmu není zcela běžná pro menší města a obce.

²⁶ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009. str. 91.

2.3.2 Výdaje rozpočtů obcí

V okamžiku rozpočtování výdajů nastupuje nelehký úkol pro pracovníky finančních výborů, členy finanční komise, radní a zastupitele, kteří mají za úkol rozhodnout, jak, kdy a kam peníze investovat. V daných ekonomických podmínkách je zapotřebí prioritně zajistit plynulý a nejnútnejší provoz všech veřejně prospěšných zařízení, převážně na úseku školství, zdravotnictví, sociálního zabezpečení apod. Obec je oprávněna vynakládat své finanční prostředky pouze prostřednictvím svého výdajového rozpočtu a to bez ohledu na to, odkud tyto peníze, které používá, bere – zda z rozpočtových příjmů běžného roku nebo z příjmů získaných v minulém období a soustředěných v peněžních fondech.²⁷

Na rozdíl od plánovaných výdajů, které mají povahu opakujících se výdajů s poměrně předem jasným vyčíslením (např. platy zaměstnanců obecního úřadu), jsou neplánované výdaje (nahodilé výdaje) těžce stanovitelné dopředu, jelikož nelze odhadnout výši a ani dobu, kdy k těmto výdajům dojde. Do kategorie nahodilých výdajů můžeme zařadit např. výdaje na odstranění škod způsobených povodněmi nebo také výdaje sankčního charakteru za porušení rozpočtové kázně a s těmito výdaji je potřeba počítat formou rezerv.²⁸

Běžné výdaje

Tyto výdaje, které tvoří zpravidla 2/3 z celkových výdajů obce, slouží k financování běžných, pravidelně se opakujících potřeb v příslušném fiskálním roce. Jedná se zpravidla o opakující se provozní výdaje rozpočtovým a příspěvkovým organizacím, které obec zřizuje pro zajištění veřejných statků, výdaje na mzdy, platy a povinné pojistné za zaměstnance, spotřebu energie apod.²⁹

Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou výdaje, které někdy nesou přívlastek investiční. Tyto výdaje přesahují jedno rozpočtové období a jsou zpravidla jednorázové,

²⁷ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 2008. str. 74.

²⁸ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009. str. 216.

²⁹ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 2008. str. 111.

neopakující se (z hlediska konkrétní investice). Pochopitelně kapitálové výdaje nesouvisí jen s výdaji vynakládanými na pořízení nových investic, ale i se splácením jistiny půjček, které si v předchozích letech daný územní samosprávný celek půjčil na financování investice.³⁰

³⁰ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 333 - 334.

3 Analýza hospodaření města

Ke slovu hospodaření lze nalézt velké množství synonym – hospodářství, ekonomie, řízení, správa. Pod pojmem hospodaření se v nejužším významu skrývá nakládání s finančními prostředky na zajištění chodu a potřeb územně samosprávného celku. V širším pojetí je nutné uvědomit si nejen formu, ale i kým, pro koho a za jaké časové období je hospodaření realizováno.

3.1 Představení města

Město Vratimov (německy Rattimau, polsky Racimów) vzniklo v době kolonizace Těšínska v 2. polovině 13. století na břehu řeky Ostravice. Jeho založení souvisí s kolonizační činností feudála Jana Baruta, pocházejícího ze starého šlechtického rodu Barutů, původně z Lužice.³¹

Ze 13. století se do dnešního dne dochovaly zbytky nevelkého hradu, viz přílohu č. 1. Hrádek patřil jistě do soustavy strážních hrádků při řece Ostravici. Pro jeho výraznou dispozici a charakter fortifikací však není vyloučena ani částečná sídelní funkce.³²

Polohou patří město do Ostravské pánve. Území lze charakterizovat jako plochou pahorkatinu, která v západní části kolem řeky Ostravice dosahuje nejnižších položených míst 236 m. n. m. Charakter města se v průběhu století značně změnil. Zásadní změnu přinesla výstavba továrny na celulózu - v 80. letech 19. století a rozvoj ostravského průmyslu. Vratimov patří k oblastem, které jsou silně poznamenány negativními dopady průmyslu na krajinu a okolní životní prostředí.³³

Výstižným vyjádřením tradic města je jeho znak, viz přílohu č. 1, kdy je na červeném štítě zobrazeno zlaté kolo s dvanácti širokými zuby (symbolizující těžký průmysl), uvnitř kola je bílý čtverec papíru (symbolizující papírny) a v něm

³¹ <http://www.vratimov.cz/wai/uvod.html>

³² <http://www.hrady.cz/?OID=3165>

³³ <http://www.vratimov.cz/wai/uvod.html>

zlatá stylizovaná radlice (symbolizující zemědělství), která směřuje k levé straně.³⁴

Město Vratimov vzniklo jako územní samosprávná jednotka v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění a podle ustanovení tohoto zákona vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese zodpovědnost z těchto vztahů vyplývajících, je tedy právnickou osobou s plnou právní subjektivitou. Vratimov plní úkoly jednak na úseku samostatné působnosti v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami obce, jednak na úseku přenesené působnosti ve správním obvodu stanoveném vyhl. MV č. 349/2000 Sb., o stanovení sídel správních obvodů pověřených obecních úřadů. Tento obvod tvoří Vratimov, Horní Datyně a Řepiště.³⁵

V současné době je Vratimov středně velkou obcí (o rozloze 14,1 km²)³⁶ v okrese Ostrava – město. Vratimov měl možnost stát se městským obvodem statutárního města Ostravy, ale tuto změnu po zvážení odmítl. Co se týče vybavenosti, konkuruje Vratimov daleko větším městům – kulturní vyžití zabezpečuje městská knihovna, čajovna, restaurace, hotely, středisko pro volný čas dětí a mládeže, kino. Pro účely sportovního vyžití lze navštívit koupaliště, cyklostezky, zrekonstruovaný stadion či tenisové kurty, dále je ve městě zajištěna oblast školství mateřskou školou a základními školami, včetně školy umělecké, sociální oblast zastupuje dům s pečovatelskou službou a rovněž není opomenuta problematika zabezpečení zdravotnické péče, kdy ve městě působí všeobecní a zubní lékaři, oční, kožní, gynekologická, neurologická ambulance, fyzioterapeutické centrum a lékárna.

Město mimo jiné nakládá se svým majetkem, který je tvořen pozemky a stavbami. Inventarizace obytných domů a evidence staveb ve vlastnictví města je uvedena v přílohách, viz přílohy č. 2 a č. 3. Změny ve skladbě majetku jsou dobře čitelné z účetních rozvah.

Dále Vratimov vlastní 100% podíl ve dvou společnostech - Vratimovské služby spol. s r.o. a Teplo Vratimov, spol. s r.o.

³⁴ <http://www.vratimov.cz/null.html>

³⁵ <http://www.vratimov.cz/wai/uvod.html>

³⁶ Údaj k 31. 12. 2008.

Vratimovské služby zajišťují pro obyvatele údržbu veřejné zeleně, úklid ulic, údržbu osvětlení, pohřební službu. Předmětem podnikání druhé společnosti je výroba a rozvod tepla.

3.2 Analýza obyvatelstva

Problematiku, kdo a za jakých podmínek je nebo není občanem obce, upravuje zákon³⁷. Velikost a struktura obyvatel každé obce je velmi důležitá pro otázku hospodaření. Vývoj počtu obyvatelstva za roky 2004 - 2009 prezentuje tabulka 3.1.

Tabulka 3.1 Vývoj obyvatelstva

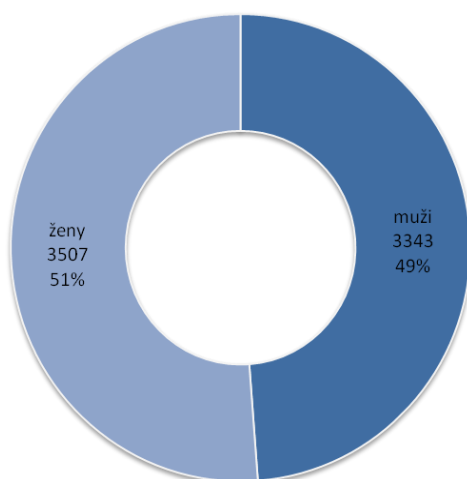
Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2004	6 378	60	63	194	105	-3	89	86	6 464
2005	6 464	50	73	317	163	-23	154	131	6 595
2006	6 595	63	74	285	157	-11	128	117	6 712
2007	6 712	54	67	240	227	-13	13	-	6 712
2008	6 712	58	75	219	107	-17	112	95	6 807
2009	6 807	67	75	194	143	-8	51	43	6 850

ZDROJ: <http://www.czso.cz>. Vlastní zpracování.

Z tabulky 3.1 je patrné, že si město Vratimov udržuje linii populačního růstu, která je způsobena převážně migračním přírůstkem, tj. že je město atraktivní lokalitou pro přistěhující se nové obyvatelé. Zanedbatelný není ani počet narozených. Pozitivní zprávou je podpora rozvoje sídelního potenciálu města – bydlení, občanská vybavenost – která vychází z územně plánovací dokumentace. Podrobněji strukturu obyvatel znázorňují grafy 3.1 a 3.2.

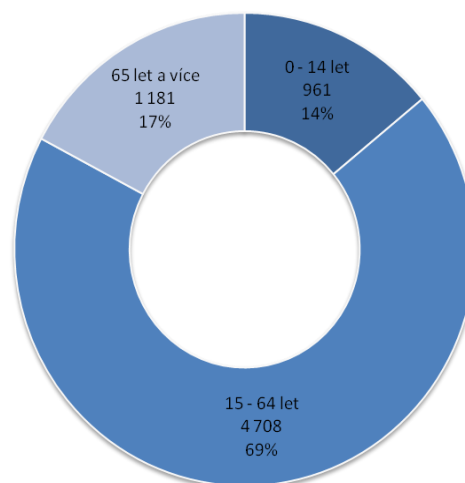
³⁷ Podrobněji zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Graf 3.1 Obyvatelstvo dle pohlaví

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>. Vlastní zpracování.

Graf 3.2 Obyvatelstvo dle věku

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>. Vlastní zpracování.

Tabulka 3.2 Obyvatelstvo dle pohlaví

muži	3343
ženy	3507
celkem	6850

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>. Vlastní zpracování.

Tabulka 3.3 Obyvatelstvo dle věku

0 - 14 let	961
15 - 64 let	4 708
65 let a více	1 181
celkem	6 850

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>. Vlastní zpracování.

3.3 Analýza managementu

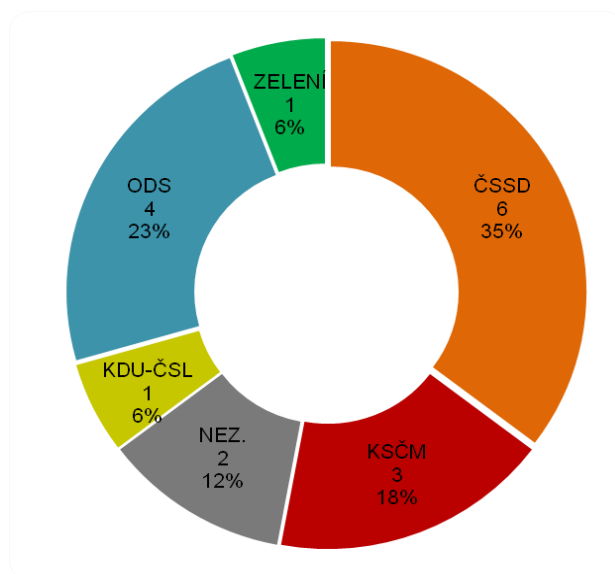
Termín management se velmi rychle rozšířil ve sféře soukromé, odkud začal postupně pronikat do sféry veřejné, pod kterou spadá problematika územní správy. Management označuje široké spektrum činností, které jsou v jeho rámci vykonávány. Nejedná se tedy o pouhé nahrazení pojmů, jako jsou vedení či řízení. Konkrétní činnosti, které naplňují pojem management, jsou plánování a organizování, řízení a rozhodování, vedení a řízení lidí (lidské zdroje), informování a komunikace, monitorování a kontrola, kromě toho i reprezentování a chod úřadu. Uvedené činnosti pocházejí ze základních koncepcí managemen-

tu firem, jsou však plně uplatnitelné i v managementu územní správy, v celé veřejné sféře obecně.³⁸

3.3.1 Plánování, organizování, řízení, rozhodování

Zastupitelská demokracie je založena na principu, kdy volič svým hlasem pověřuje výkonem státní moci volené zástupce. Jaké je složení zastupitelstva města Vratimov, které je tvořeno 17 zastupiteli, po komunálních volbách v říjnu 2006 znázorňuje graf 3.3.

Graf 3.3 Politická struktura zastupitelstva

ZDROJ: <http://www.vratimov.cz>. Vlastní zpracování.

Zastupitelstvo města Vratimov se schází dle potřeby, zpravidla 6 - 7x ročně, čímž splňuje zákonnou podmínku min. 4 zasedání ročně. Zasedání, kterého se můžou účastnit občané, zpravidla svolává a řídí starosta podle schváleného jednacího řádu. Zastupitelstvo je schopno se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina.

³⁸ <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6169357>

Pro zajištění sociálních a kulturních potřeb občanů město Vratimov zřizuje příspěvkové organizace³⁹:

- Mateřská škola Vratimov, Na Vyhlídce 25;
- Základní škola Vratimov, Masarykovo nám. 195;
- Základní škola Vratimov, Datyňská 690;
- Základní umělecká škola Vratimov, Strmá 9;
- Zařízení školního stravování, Na Vyhlídce 25;
- Městská knihovna Vratimov, Frýdecká 1000/48;
- Dům dětí a mládeže Vratimov, Frýdecká 377/61;

Za účelem zabezpečení bezpečnosti a veřejného pořádku ve městě provozují svou činnost sdružení dobrovolných hasičů ve Vratimově a v Horních Datyních. Dále je ve městě zřízeno obvodní oddělení Policie ČR.

V úmyslu zabezpečit koordinovaný rozvoj okolního prostředí, zvýšení turismu, lepší dopravní dostupnost, zabezpečení služeb pro občany tvoří Vratimov společně s okolními obcemi Kaňovice, Paskov, Sedliště, Řepiště, Šenov, Václavovice a Žabeň region Slezská brána, který je po právní stránce dobrovolným svazkem obcí.

3.3.2 Informování, komunikace

Město, jako takové, obecně produkuje velké množství informací – ať už směrem ke svým občanům, k dalším obcím nebo směrem k vyšším územně samosprávným celkům.

Občan má pro získání těchto informací možnost využít:

- Úřední desku;
- Webové stránky;
- Osobní návštěva úřadu;
- Zpravodaj vydávaný městským úřadem;
- Webovou televizi.

³⁹ <http://www.vratimov.cz/wai/pzi.html>

Zřízení úřední desky je upraveno zákonem⁴⁰. Tato deska je veřejně přístupná a jsou na ni vyvěšeny důležité informace, zpravidla na dobu 14 dní, např. návrh budoucího rozpočtu obce.

Město Vratimov poskytuje rovněž informace na svých webových stránkách, kde občané mohou nalézt obecně závazné vyhlášky vydané městem, vzory žádostí, elektronickou verzi úřední desky, strukturu úřadu a další cenné údaje.

Osobní kontakt občana s úřadem je umožněn zpravidla v úředních hodinách, které jsou v pondělí a středy od 8:00 do 11:30 a následně od 12:30 do 17:00. Pokud chce občan podat žádost elektronicky, má možnost využít elektronické podatelny.

Městský zpravodaj Vratimovské noviny je zdarma distribuován do poštovních schránek obyvatel, kde mají občané možnost získat informace o dění v jejich obci, naleznou pozvánky na akce konané v kulturním domě nebo jsou informováni o termínu chystané schůze zastupitelstva aj.

Za finanční podpory města je provozována i městská webová televize.

3.3.3 Chod úřadu

Aby byl výkon správy co nejefektivnější, je městský úřad členěn na jednotlivé odbory. Město Vratimov zřídilo tyto:

- Sekretariát, podatelna, vedení
(tento odbor přijímá, eviduje podané stížnosti a petice, vede agendu občanských průkazů, zajišťuje přípravu podkladů pro jednání rady a zastupitelstva města, zabezpečuje oblast školství, kultury, místní správu apod.);
- Odbor vnitřní správy
(je zodpovědný za výkon státní správy na úseku matrik, přípravu materiálů pro přestupková řízení, vede agendu pozemků ve vlastnictví města, eviduje pohřební místa atd.);

⁴⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

- Odbor finanční
(je kompetentní v problematice účetnictví a rozpočtu města, sociálního fondu zaměstnanců, příspěvkových organizací aj.);
- Odbor investic a údržby obecního majetku
(působnost v otázce majetkové a investiční činnosti, správy bytového a nebytového fondu, výkon státního dozoru na místních a účelových komunikacích apod.);
- Odbor výstavby a životního prostředí
(zde spadá problematika odpadového hospodářství, vydávání stavebních povolení, odchyt volně pobíhajících psů aj.).

Chod a fungování úřadu musí být zajištěn i po stránce personální. Výkon správy v oblastní samostatné i přenesené působnosti zajišťuje přibližně 30 zaměstnanců městského úřadu ve Vratimově. Ti se musí dle zákona⁴¹ pravidelně účastnit školení (za 3 roky minimálně 18 dnů školení) a průběžně si doplňovat znalosti formou samostudia. Školení probíhá zpravidla prostřednictvím soukromých specializovaných agentur.

3.4 Marketingová analýza

Marketingové postupy a techniky mohou městu pomoci při zjišťování zpětné vazby od veřejnosti a při komunikaci jak se zákazníky, tak s poskytovateli služeb. Mohou jim pomoci jasně určit, které skupiny získají ze služby největší užitek a jakým způsobem služby co nejefektivněji distribuovat obyvatelům. Je vhodné využít marketingových přístupů ve třech základních skupinách, které rozhodují o definování potřeb a poptávky, kterými jsou odborníci, politická reprezentace (zastupitelstvo) a veřejnost.⁴²

Segmentace uživatelů umožňuje poznat, jaké jsou specifické potřeby pro dané skupiny, umožňuje poznat nejen pozitivní dopady služby na skupinu, ale i externality, které vznikají při spotřebě služby jiným skupinám. Řada služeb poskytovaných obcemi a městy má povahu veřejných statků – kde se objevuje

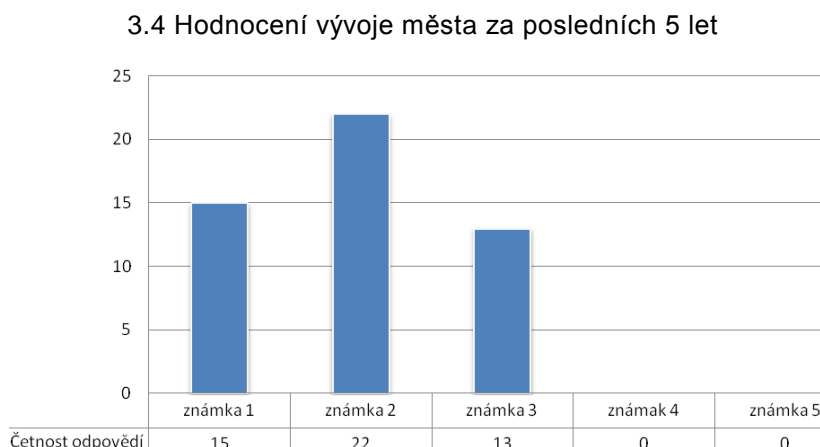
⁴¹ Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.

⁴² PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009. str. 269.

problematika diferenciacie skupin klientů, přesto lze i u kolektivně spotřebovávané služby identifikovat skupiny uživatelů.⁴³

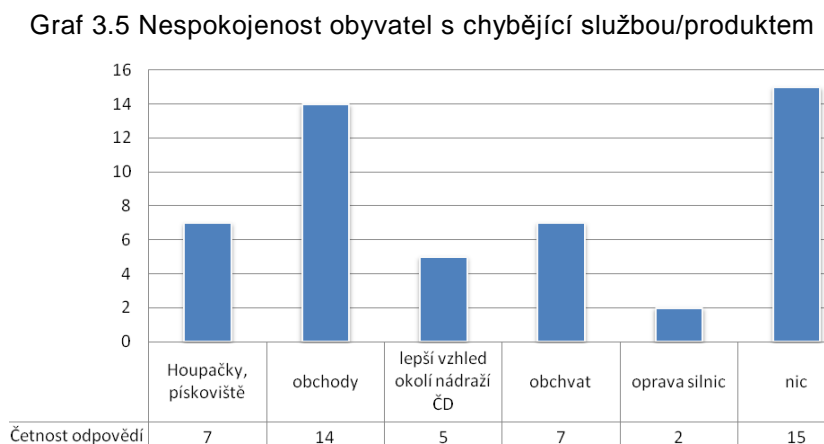
3.4.1 Dotazníkové šetření

Šetření se zúčastnilo 50 respondentů – osob s trvalým pobytem na území města Vratimov. Odpovědi na jednotlivé otázky znázorňují následující grafy 3.4, 3.5, 3.6 a 3.7. Vzor dotazníku je uveden v přílohách, viz přílohu č. 4.

ZDROJ: Vlastní zpracování.

Z grafu 3.4 vyplývá, že obyvatelé hodnotí vývoj svého města kladně. Potěšující informací je rovněž skutečnost, že známka 4 nebo 5 se vůbec nevyskytla.

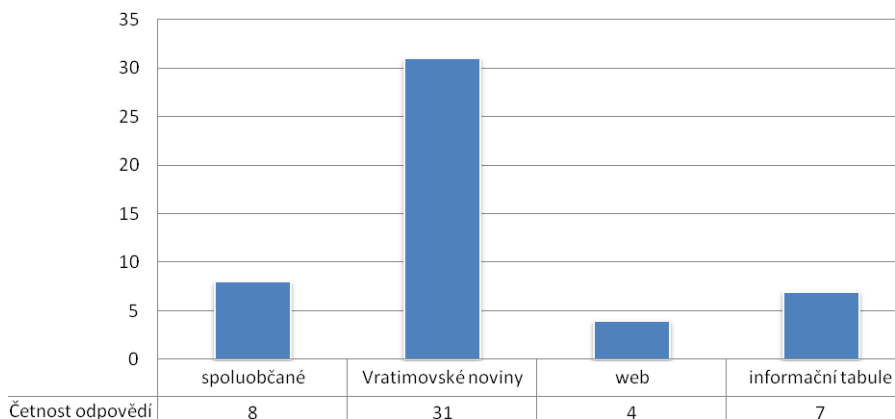

ZDROJ: Vlastní zpracování.

⁴³ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. 2009. str. 270.

Graf 3.5 vypovídá o zabezpečení poskytovaných služeb a statků. Nejčastěji respondenti odpovídali, že žádný produkt či službu nepostrádají. Druhý v pořadí se umístil požadavek na zvýšení počtu specializovaných obchodů, např. s kvalitní obuví, galanterie nebo obchod s textilem.

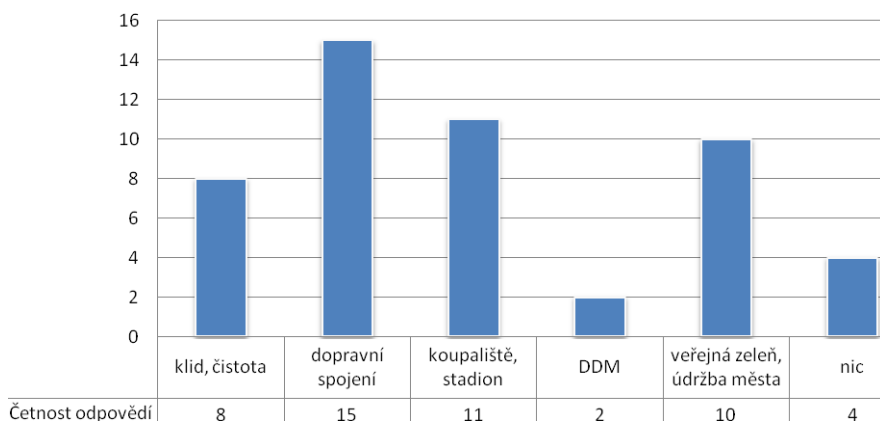
Graf 3.6 Forma informování o dění ve městě

ZDROJ: Vlastní zpracování.

Jakou formou jsou obyvatelé Vratimova informováni o dění ve městě znázorňuje graf 3.6. Jasným vítězem jsou Vratimovské noviny, které jsou vydávané městským úřadem a zdarma doručovány do poštovních schránek.

Graf 3.7 Silné stránky města

ZDROJ: Vlastní zpracování.

Graf 3.7 prezentuje odpovědi na otázku, co považují občané za silnou stránku svého města. Nejčastěji se objevuje odpověď na kvalitní spojení zabezpečující dopravu do okolních měst, následována podporou sportu (koupaliště,

stadion). Obyvatelé rovněž oceňují kroky zastupitelstva, vedoucí k čistotě, klidu a lepší vizuální stránce svého města Vratimov.

3.4.2 SWOT analýza

SWOT analýza je metoda, pomocí které je možno subjektivně identifikovat silné (z angl. - Strengths) a slabé (z angl. - Weaknesses) stránky, příležitosti (z angl. - Opportunities) a hrozby (z angl. - Threats). Základ metody spočívá v klasifikaci a ohodnocení jednotlivých faktorů, které jsou rozděleny do 4 uvedených základních skupin. Vzájemnou interakcí faktorů silných a slabých stránek na jedné straně vůči příležitostem a nebezpečím na straně druhé lze získat nové kvalitativní informace, které charakterizují a hodnotí úroveň jejich vzájemného střetu.⁴⁴

Silné stránky

- Dobrá dopravní dostupnost – vlak, MHD;
- Výhodná geografická poloha vůči Ostravě;
- Členství v mikroregionu Slezská brána a euroregionu Beskydy;
- Využití volného času – cyklostezky, nově zrekonstruované koupaliště, sportovní areál, sauna, kino, ...
- Existující síť škol a školských zařízení.

Slabé stránky

- Znečištění a znehodnocení životní prostředí vlivem ArcelorMittal Ostrava;
- Nedostatek kulturních památek, nevyužitý potenciál turismu;
- Konkurence města Ostravy v oblastech využití volnočasových aktivit, tvorby nových pracovních míst, nové bytové výstavby;
- Slabé historické zázemí.

⁴⁴ <http://cs.wikipedia.org/wiki/SWOT>.

Příležitosti

- Příchod nového obyvatelstva;
- Vybudování kulturní atrakce nebo menšího obchodního centra;
- Výstavba nové vilové oblasti;
- Přilákání investorů za účelem vytvoření nových pracovních míst – zvýšení zaměstnanosti a rozvoj služeb;
- Možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie;
- Využití řeky Ostravice a okolních lesů k rekreaci;
- Vylepšení celkové image města – sponzoring, pořádání akcí;
- Partnerství soukromého a veřejného sektoru.

Ohrožení

- Urbanizace – odliv obyvatelstva do ostatních měst, převážně do statutárního města Ostrava;
- Nedostatečná připravenost projektů pro čerpání finančních prostředků z různých fondů;
- Pokles příjmové stránky se současným růstem výdajové stránky rozpočtu;
- Dopravní zátěž – automobilová doprava;
- Kvalita ovzduší – topení tuhými palivy, okolní průmysl.

Z provedené SWOT analýzy vyplývá, že město vzhledem ke své geografické poloze disponuje velkým potenciálem v dalším rozvoji. Management obce by měl udělat veškeré potřebné rozhodnutí a úkony pro maximální možné využití příležitostí. Jako nejvýznamnější příležitost se jeví výstavba nového bydlení pro rostoucí populaci.

Analyzované ohrožení by mělo přimět orgány města učinit takové kroky, které by zmírnily případné negativní dopady. Pro hospodaření je velkou hrozbou technická a personální nepřipravenost obcí pro čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie.

3.5 Finanční analýza

Tato analýza je významná pro zkvalitnění finančního rozhodování na úrovni každého článku územní samosprávy. Nejedná se jen o analyzování minulého hospodaření, ale jde především o identifikaci pozitivních a negativních jevů, které měly na hospodaření dopad. Finanční analýza vyhodnocuje údaje zachycené v účetních výkazech, které má každý článek územní samosprávy za povinnost sestavovat (tato povinnost vychází ze zákona o účetnictví). Pro hodnocení hospodaření využívá celou řadu ukazatelů – stavové ukazatele (např. rozvaha), tokové ukazatele (např. výsledovka), rozdílové ukazatele. Zejména poměrové ukazatele umožňují srovnání v čase nebo prostorové srovnání.⁴⁵

Rozvaha města Vratimov za rok 2009 je uvedena v příloze č. 5.

Finanční analýza neslouží jen voleným a výkonným orgánům pro rozhodování, jaká opatření přijmout pro zlepšení hospodaření v budoucnu, ale je také důležitým předpokladem účinné kontroly.⁴⁶

Je zapotřebí mít na vědomí, že do procesu finanční kontroly jsou zapojeni i občané – voliči. Ti mají možnost v rámci zasedání zastupitelstva města vznášet připomínky a návrhy k průběhu hospodaření. Usoudí-li volič, že volené orgány nehospodaří s finančními prostředky efektivně, daný orgán v následujících volbách neobhájí svůj mandát, čímž nemaximalizuje svůj užitek.

Finanční analýzou se blíže zabývá následující kapitola.

⁴⁵ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 215 - 216.

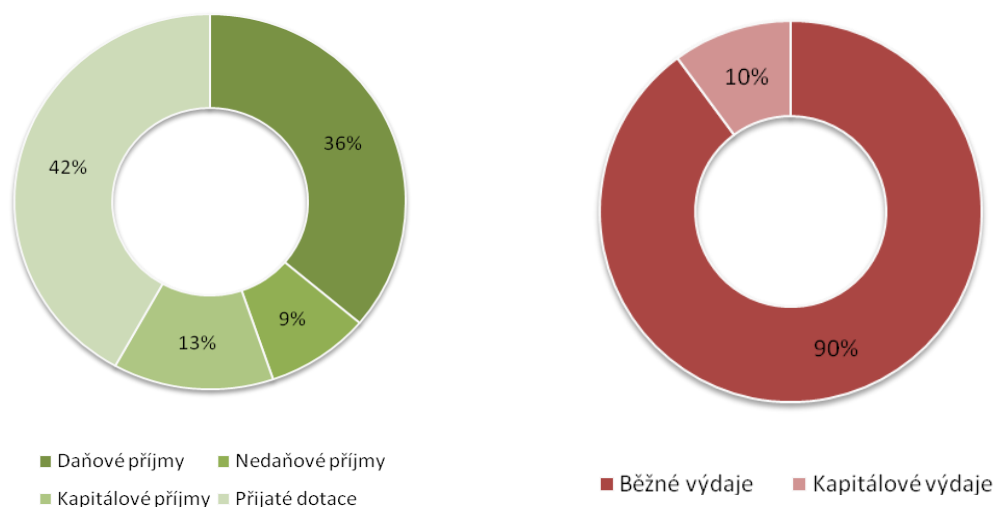
⁴⁶ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. str. 216.

4 Zhodnocení vývoje hospodaření města

Město Vratimov každoročně schvaluje, plní a kontroluje svůj rozpočet. V následujících podkapitolách je znázorněna skutečná podoba rozpočtu na příslušný rok s výkladem získaných příjmů a vynaložených výdajů.

4.1 Rozpočtový rok 2004

Graf 4.1 Hospodaření města Vratimov za rok 2004

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

Tabulka 4.1 Hospodaření města Vratimov za rok 2004

Daňové příjmy	43 730 700 Kč
Nedaňové příjmy	10 410 300 Kč
Kapitálové příjmy	16 047 900 Kč
Přijaté dotace	50 713 600 Kč
Příjmy celkem	120 902 500 Kč

Běžné výdaje	92 858 800 Kč
Kapitálové výdaje	10 443 600 Kč
Výdaje celkem	103 302 400 Kč

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

Daňové příjmy oproti roku 2003 vzrostly o více než 5 000 000 Kč. Nedaňové příjmy byly ve srovnání s předchozím rokem téměř totožné. Zdrojem kapitálového příjmu byl z velké části prodej akcií tehdejší společnosti Nová huť, a.s.

Město do svého rozpočtu získalo neinvestiční dotace jako např. 115 000 Kč na výdaje spojené s volbami do zastupitelstev krajů, 160 000 Kč dotaci na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven, přes 29 800 000 Kč dotaci na neinvestiční výdeje pro školská zařízení ne-

bo 29 000 Kč na odbornou přípravu velitelů a strojníků a na uskutečněné zásahy jednotky SDH Vratimov mimo územní obvod. Mezi investičními dotacemi za rok 2003 byly dotace ve výši 1 700 000 Kč na výstavbu osobního výtahu včetně stavebních úprav v budově městského úřadu, 3 000 000 Kč na rekonstrukci havárie ZŠ a 300 000 Kč dotace na výstavbu vodovodu v lokalitě Závodí.

U výdajů byly finanční prostředky v oblasti dopravní obslužnosti ve výši téměř 4 000 000 Kč na příspěvky ČSAD, DPO, na opravu komunikací a zhotovení mostku u školy v Horních Datyních.

Významný výdaj činí oblast školství, kde bylo použito přes 41 000 000 Kč na provoz příspěvkových organizací, údržbu a rekonstrukci školských zařízení, učební pomůcky, školu v přírodě nebo na neinvestiční výdaje.

V okruhu kultury byly finanční prostředky přes 6 000 000 Kč vynaloženy na provoz knihovny, běžný provoz kulturního střediska, údržbu kulturních zařízení. Pro běžný provoz koupaliště a jeho správu byla vyčleněna částka skoro 1 500 000 Kč. Rovněž byl poskytnut příspěvek tělovýchovným zařízením, přes 600 000 Kč.

Na bytové hospodářství byla vynaložena částka necelý 1 000 000 Kč na údržbu bytového fondu (oprava balkónů, omítek, elektroinstalace, rozvodů vody).

Na nebytové prostory byla čerpána částka přes 1 500 000 Kč, která se skládá z běžného provozu a údržby.

Na sociální služby, představující provoz pečovatelské služby a provoz domova důchodců byla čerpána částka přes 400 000 Kč.

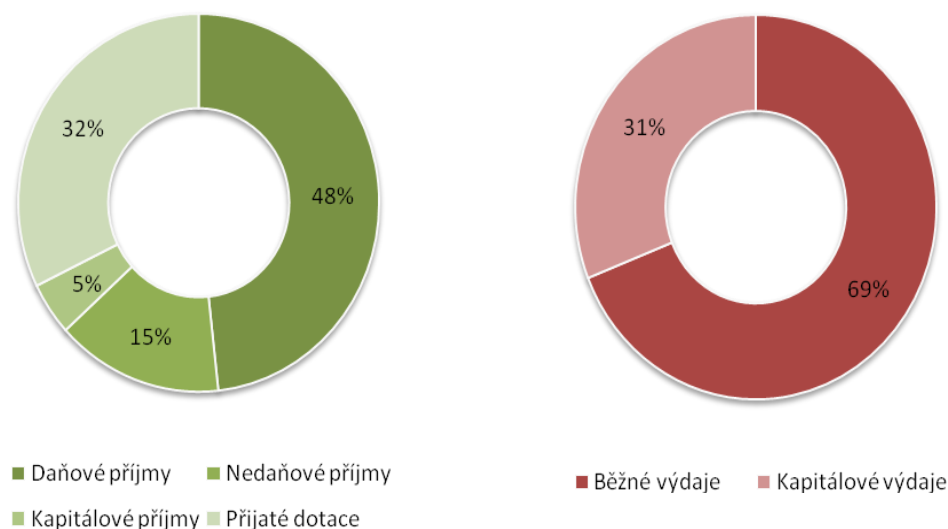
Výdaje na životní prostředí představují částku přes 300 000 Kč, která byla vynaložena na odchyt psů, ořezy stromů nebo výsadbu nové zeleně. Na svoz komunálního odpadu připadá částka přes 2 300 000 Kč.

Na všeobecnou veřejnou správu bylo čerpáno celkově přes 17 600 000 Kč. Tato částka pokryla běžné výdaje spojené se zastupitelstvem města, provoz místní správy, údržbu MěÚ, nové vybavení (počítače, kopírky, ...) a zajištění oslav 730 let města Vratimov.

Zůstatek finančních prostředků na účtu města k 31. 12. 2004 činil přes 24 000 000 Kč

4.2 Rozpočtový rok 2005

Graf 4.2 Hospodaření města Vratimov za rok 2005

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

Tabulka 4.2 Hospodaření města Vratimov za rok 2005

Daňové příjmy	46 972 500 Kč
Nedaňové příjmy	14 583 600 Kč
Kapitálové příjmy	4 422 200 Kč
Přijaté dotace	31 348 200 Kč
Příjmy celkem	97 326 500 Kč

Běžné výdaje	71 634 400 Kč
Kapitálové výdaje	32 187 800 Kč
Výdaje celkem	103 822 200 Kč

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

V hospodaření za rok 2005 došlo na příjmové straně k navýšení příjmu daňových i nedaňových. Zdrojem kapitálových příjmů v tomto roce byl prodej pozemků města, plynové regulační stanice a bytů.

Investiční dotace byly poskytnuty ve výši přes 7 600 000 Kč na rekonstrukci kulturního střediska ve Vratimově a 9 000 000 Kč na rekonstrukci školní jídelny. Neinvestiční dotace byly poskytnuty pro SDH Vratimov ve výši necelých 180 000 Kč a jako v předchozím roce byla poskytnuta dotace 163 000 Kč na regionální funkci knihoven.

V oblasti výdajů na zajištění dopravy byla čerpána částka téměř 5 500 000 Kč na pravidelné příspěvky firmám ČSAD a DPO, dále na vybudování cyklostezky a kominukace, výměnu dopravního značení ve Vratimově a v Horních Datyních.

Na pole školství a vzdělání připadají výdaje v hodnotě necelých 16 000 000 Kč, které jsou rozloženy na provoz příspěvkových organizací, údržbu školských zařízení (údržba představuje fin. prostředky přibližně 12 000 000 Kč), příspěvek na školu v přírodě či plavecký výcvik.

Finanční prostředky vynaložené na kulturu představují sumu převyšující 17 800 000 Kč, a to na provoz knihovny, vedení kroniky, běžný provoz kulturního střediska, Vratimovské noviny, místní televizi, kino a na údržbu budov.

Provoz a údržba bytových a nebytových prostor odčerpal z rozpočtu finanční prostředky přesahující 8 500 000 Kč.

Na sociálních dávkách město vyplatilo celkem přes 10 000 000 Kč, a to péči o zdravotně postižené, příspěvek na dopravu, příspěvek na telefon, péče o staré občany, nezaměstnaní (téměř polovina fin. prostředků), péče o osobu blízkou, péče o rodinu a děti. Výdaje na sociální služby jsou přibližně ve stejné výši jako za kalendářní rok 2004.

Výdaje pro všeobecnou veřejnou správu představují celkem prostředky ve výši přes 16 500 000 Kč. Jako každý rok z této částky byly pokryty výdaje na provoz místní správy, nové vybavení městského úřadu, městský ples a na údržbu (rekonstrukce rozpodů, výtah, výměna dlažby a PVC).

Za čištění a veřejné osvětlení byly proplaceny faktury ve výši přibližně 9 000 000 Kč. Výdaje za ochranu přírody byly srovnatelné s výdaji vynaloženými v předchozím roce. Na svoz komunálního odpadu byla vyčlena částka necelých 2 900 000 Kč.

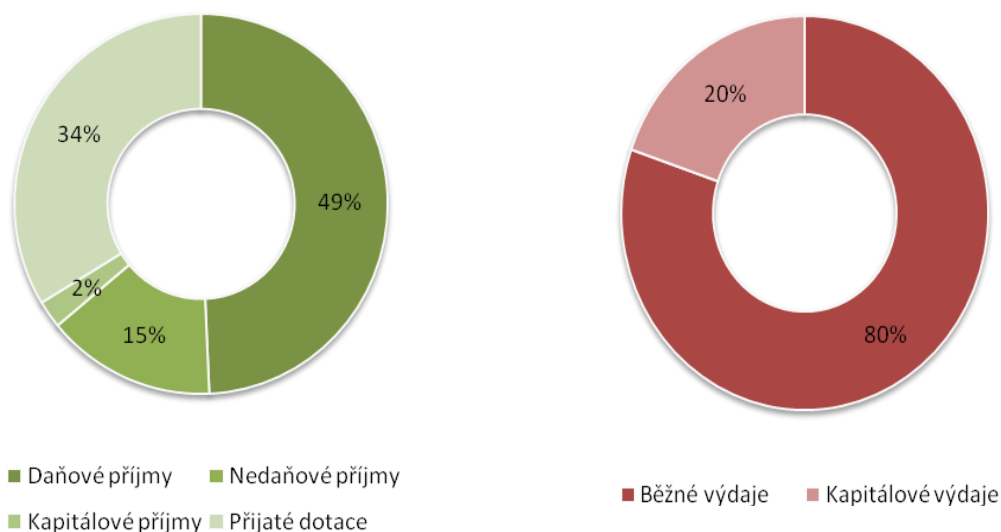
V oblasti sportu bylo poskytnuto přes 5 800 000 Kč na provoz a stavební úpravy koupaliště, přes 1 700 000 Kč na rekonstrukci tělovýchovných zařízení (hřiště u DDM, hřiště v Horních datyních) a příspěvky zájmovým organizacím zhruba 660 000 Kč.

Pro potřeby financování byla čerpána částka okolo 4 600 000 Kč na vedení bankovních účtů, platbu úroků na koupaliště, příspěvky do svazů a sdružení (např. Slezská brána), daň z příjmů obce a vratky.

Zůstatek finančních prostředků na účtu města k 31. 12. 2005 činil přes 16 600 000 Kč.

4.3 Rozpočtový rok 2006

Graf 4.3 Hospodaření města Vratimov za rok 2006

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

Tabulka 4.3 Hospodaření města Vratimov za rok 2006

Daňové příjmy	47 204 700 Kč
Nedaňové příjmy	14 065 800 Kč
Kapitálové příjmy	2 248 100 Kč
Přijaté dotace	32 241 700 Kč
Příjmy celkem	95 760 300 Kč

Běžné výdaje	81 797 200 Kč
Kapitálové výdaje	20 155 800 Kč
Výdaje celkem	101 953 000 Kč

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

U daňových příjmů došlo k nepatrnému nárůstu, u nedaňových příjmů naopak k nepatrnému poklesu výše příjmu. Kapitálové příjmy za rok 2006 plynuly městu z prodeje investičního majetku. Co se týče struktury dotací, získalo město řadu investičních dotací – dotace na rekonstrukci koupaliště (II. etapa) ve výši 1 400 000 Kč, dotace na rekonstrukci objektu SDH Vratimov 2 000 000 Kč, dotace na rekonstrukci kulturního domu v Horních Datyních 6 000 000 Kč, dotace na opravu soc. zařízení ZŠ TGM 2 000 000 Kč, dotace na opravu elektroinstalace v Kulturním středisku ve Vratimově téměř 2 000 000 Kč a dotaci na opravu havarijního stavu speciální školy ve Vratimově v hodnotě 2 000 000 Kč. Rovněž byly poskytnuty i neinvestiční dotace,

např. pro SDH Vratimov, výkon státní správy, volby do Parlamentu ČR a zastupitelstva města, dotace od obcí, dotace na regionální funkce knihoven, výplatu sociálních dávek a další.

Finanční prostředky v celkové výši přes 9 400 000 Kč byly vynaloženy na dopravní obslužnost, příspěvek pro KODIS, opravy místních komunikací a chodníků.

Ve sféře školství plynuly z rozpočtu města finanční prostředky necelých 9 150 000 Kč na běžný provoz, údržbu školských zařízení, plavecké výcviky, školy v přírodě a rekonstrukci sociálního zařízení v ZŠ TGM.

Do oblasti kultury plynula částka přesahující 16 100 000 Kč, která zabezpečila běžný provoz a potřebnou údržbu kulturních zařízení, kroniky, knihovny, opravu havarijního stavu elektroinstalace v kulturním středisku a rekonstrukci kulturního domu v Horních Datyních.

U bytového a nebytového hospodářství byla z rozpočtu čerpána částka 15 200 000 Kč na běžný provoz, údržbu bytů ve vlastnictví města a vyúčtování služeb za rok 2005.

Částka necelých 10 400 000 Kč byla použita na výplatu sociálních dávek, na provoz pečovatelské služby a příspěvky pro domov důchodců bylo čerpáno přibližně 500 000 Kč.

Pro účely požární a civilní ochrany plynula částka 3 800 000 Kč na provoz SDH Vratimov a Horní Datyně, na JPO II u SDH Vratimov, údržbu hasičských zbrojnic, nutné náklady k zajištění civilní ochrany a rekonstrukci objektu SDH Vratimov.

V oblasti všeobecné veřejné správy byl zajištěn provoz úřadu, daně z převodu nemovitostí, údržba budovy MěÚ, městský ples, Vratimovská pouť a volby do Parlamentu ČR a zastupitelstvem částkou přibližně 16 206 000 Kč.

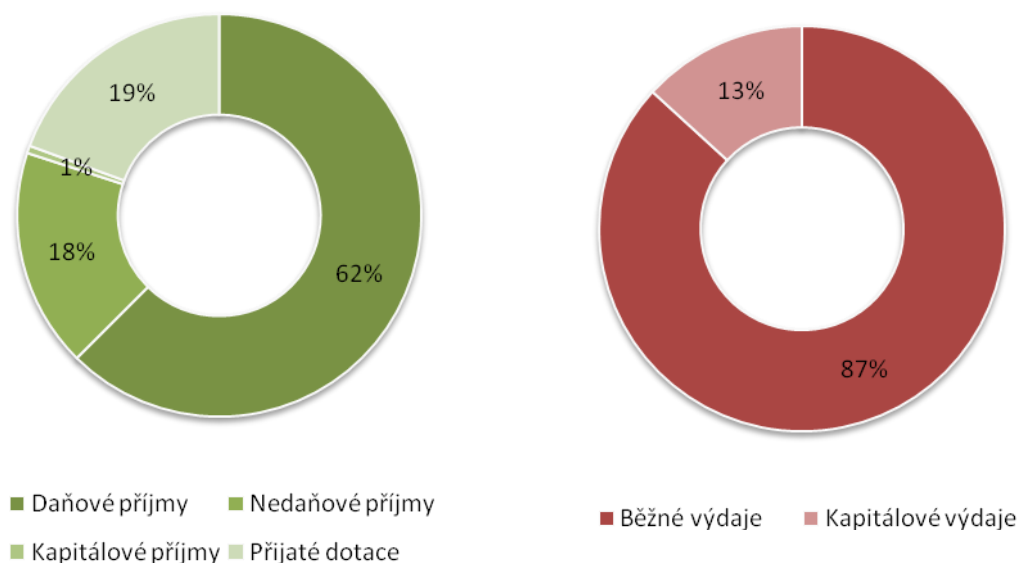
Čištění a údržba města stála přes 8 200 000 Kč, odvoz komunálního odpadu a odvoz separovaného sběru byl vyčíslen na částku přes 3 000 000 Kč.

Do rozpočtu roku 2006 byly zapojeny i finanční prostředky z minulých let. K pokrytí výdajů bylo z těchto finančních prostředků čerpáno celkem přibližně 6 200 000 Kč a na splátku úvěru přibližně 1 150 000 Kč.

Zůstatek finančních prostředků na účtu města k 31. 12. 2006 činil přes 9 270 000 Kč.

4.4 Rozpočtový rok 2007

Graf 4.4 Hospodaření města Vratimov za rok 2007

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

Tabulka 4.4 Hospodaření města Vratimov za rok 2007

Daňové příjmy	50 817 400 Kč
Nedaňové příjmy	14 256 900 Kč
Kapitálové příjmy	486 600 Kč
Přijaté dotace	15 778 600 Kč
Příjmy celkem	81 339 500 Kč

Běžné výdaje	69 217 400 Kč
Kapitálové výdaje	10 514 900 Kč
Výdaje celkem	79 732 300 Kč

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

Výše daňových příjmů, které jsou tvořeny sdílenými daněmi, které městu zasílá finanční úřad, a místními poplatky města, oproti předcházejícímu roku vzrostla. U nedaňových příjmů lze konstatovat, že se jedná o stagnaci, jak z hlediska výše, tak i struktury. V roce 2007 město nerealizovalo žádný významný prodej majetku, proto je výše kapitálových příjmů ve srovnání s ostatními příjmy zanedbatelná. Krajským úřadem byly poskytnuty dotace ve výši 50 000 Kč na Czech POINT, SDH Vratimov 150 000 Kč, regionální funkci knihoven 167 000 Kč, prevenci sociálně patologických jevů 23 500 Kč, investiční dotaci na projekt kanalizace přes 800 000 Kč a sociální dávky přes 4 500 000 Kč. Úřad práce poskytl dotaci pro Dům dětí a mládeže v částce přes 34 000 Kč a Ministerstvo financí dotovalo rekonstrukci tohoto domu částkou 5 572 000 Kč.

Rovněž v roce 2007 město vynaložilo finanční prostředky na dopravní obslužnost, příspěvek pro KODIS nebo opravu chodníků a komunikací, konkrétně se jednalo o částku necelých 5 400 000 Kč.

Z částky přes 7 300 000 Kč určené pro oblast školství, byl zajištěn provoz, údržba školských zařízení.

Pro sféru kultury byla z rozpočtu města vyčleněna částka okolo 8 500 000 Kč, která byla použita na běžný provoz a údržbu kulturních zařízení, příspěvek do sdružení obecních televizí, kroniky, rekonstrukci restaurace v Kulturním domě v Horních Datyních a opravu střechy Kulturního střediska ve Vratimově.

Na tělovýchovnou a zájmovou činnost plynula částka přesahující 9 500 000 Kč (běžný provoz a údržba koupaliště, Domu dětí a mládeže, rekonstrukci Domu dětí a mládeže, úroky z úvěru na koupaliště).

Výdaje na bytové a nebytové hospodářství činily necelých 7 000 000 Kč.

Finanční prostředky v celkové výši přesahující 3 000 000 Kč byly použity na komunální služby a územní rozvoj (veřejné osvětlení, inženýrské sítě, územní plán, nájem nezemědělského pozemku). Dále byla použita částka necelých 9 500 000 Kč na zimní údržbu, čištění obce, údržbu veřejné zeleně a hřbitovů, na ochranu přírody a odvoz komunálního odpadu.

Částkou převyšující 4 300 000 Kč byly občanům města propláceny sociální dávky ve struktuře minulých let. Rovněž financování sociálních služeb bylo podobné předcházejícím rokům.

Všeobecnou pokladní správou byla z rozpočtu čerpána částka nepřevyšující 17 800 000 Kč na chod MěÚ, údržbu budovy, ples, pouť a na sociální fond.

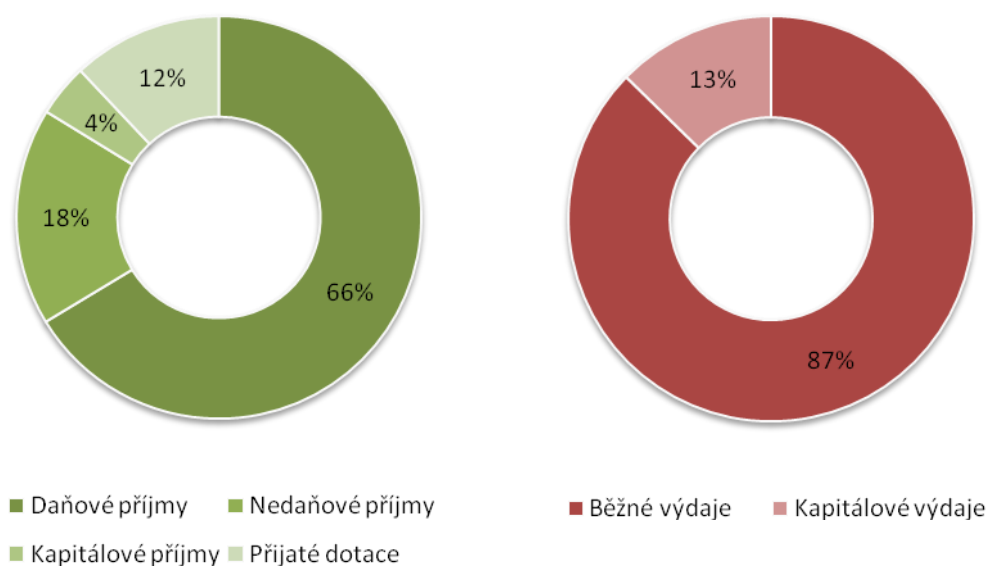
Finanční operace (poplatky za vedení bankovních účtů, daně z příjmů za obec, pojištění majetku obce) si vyžádaly částku přes 1 500 000 Kč.

Z částky blížící se 3 300 000 Kč byly uhrazeny příspěvky zájmovým sdružením, svazům, vratky kaucí za plyn, vypořádání dotací za rok 2006.

Do rozpočtu roku 2007 byly zapojeny finanční prostředky z minulých let. K pokrytí splátek úvěru bylo na tuto operaci čerpáno téměř 1 160 000 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji přesahoval 1 600 000 Kč. Zůstatek finančních prostředků na účtu města k 31. 12. 2007 činil přes 9 720 000 Kč.

4.5 Rozpočtový rok 2008

Graf 4.5 Hospodaření města Vratimov za rok 2008

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování

Tabulka 4.5 Hospodaření města Vratimov za rok 2008

Daňové příjmy	56 357 515 Kč
Nedaňové příjmy	14 796 283 Kč
Kapitálové příjmy	3 580 400 Kč
Přijaté dotace	10 206 518 Kč
Příjmy celkem	84 940 716 Kč

Běžné výdaje	71 900 961 Kč
Kapitálové výdaje	10 441 451 Kč
Výdaje celkem	82 342 412 Kč

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

I v roce 2008 došlo v oblasti daňových příjmů k navýšení oproti předcházejícímu rozpočtu. Výše nedaňové příjmy si dlouhodobě udržuje svůj charakter. Zdrojem kapitálových příjmu byl prodej investičního majetku města. Bez dotací by se žádná obec neobešla, proto i v tomto roce do rozpočtu plynuly příjmy z dotací od Krajského úřadu na výkon státní správy přes 220 000 Kč, volby zastupitelstev krajů a senátu ve výši 165 000 Kč, na dávky v hmotné nouzi přes 2 700 000 Kč, regionální funkci knihoven 166 000 Kč, dále poskytlo dotaci Ministerstvo vnitra na nákup hasičského auta 2 000 000 Kč. Dále byly získány dotace na výkon státní správy ve výši nepřekračující 3 500 000 Kč, dotace od obcí v částce necelých 1 150 000 Kč.

V dopravě bylo čerpáno přes 6 600 000 Kč na zajištění dopravní obsluhy, příspěvek pro KODIS a úpravu cest a chodníků.

Výdej přesahující 12 200 000 Kč pokryl požadavky na běžný provoz, údržbu školských zařízení, plavecké výcviky a školy v přírodě.

Na oblast vodního hospodářství, představující v roce 2008 opravy kanalizace a zpracování projektové dokumentace pro odkanalizování části Vratimova, byla uvolněna částka přes 1 300 000 Kč.

Do oblasti kultury směřoval údaj překračující hodnotu 8 330 000 Kč na běžný provoz a údržbu, příspěvek do Sdružení obecních televizí, kroniky, knihovny, rekonstrukci sociálního zařízení v budově Kulturního střediska ve Vratimově.

Na komunální služby a územní rozvoj plynula částka přes 3 400 000 Kč na veřejné osvětlení, územní plán, prodej a nákup majetku a na nájem pozemků. Za odchyt volně pobíhajících psů byl uskutečněn výdaj přes 25 000 Kč.

Finanční prostředky ve výši atakující částku 10 150 000 Kč byly použity na zimní údržbu, čištění obce, údržbu veřejné zeleně, ochranu přírody a odvoz komunálního odpadu a separovaného sběru.

Na sociální dávky příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a příspěvek nevidomým byla využita částka necelých 2 700 000 Kč. Rovněž na sociální služby byla využita finanční podpora v hodnotě necelých 520 000 Kč.

Ochrana civilního obyvatelstva si vyžádala částku přes 13 000 Kč, na zajištění požární ochrany byla využita částka blížící se 3 750 000 Kč.

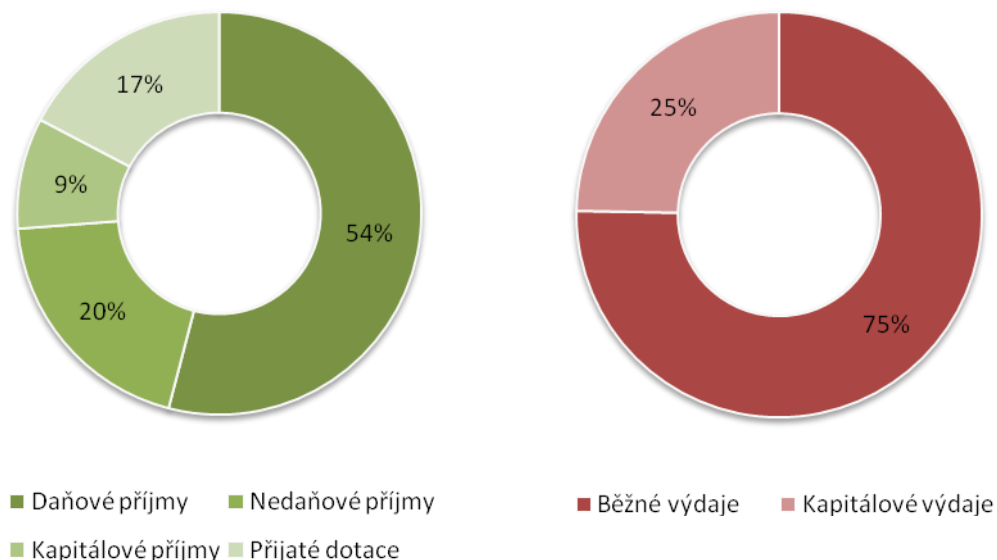
Na okruh všeobecné správy byly použity finanční prostředky přesahující 19 100 000 Kč.

Pro finanční operace, jako jsou poplatky za vedení účtů, platbu daně z příjmů za obec nebo pojištění majetku obce, byla vyčleněna částka přibližně 18 250 000 Kč. Na ostatní činnost (příspěvky zájmovým organizacím, příspěvky různým sdružením a svazkům, vypořádání dotací za rok 2007) plynuly finanční nástroje v hodnotě téměř 2 350 000 Kč.

Do rozpočtu byly zapojeny i finanční prostředky z minulých let. K pokrytí splátek úvěru bylo z těchto prostředků čerpáno zhruba 1 160 000 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji činil necelých 2 600 000 Kč. Zůstatek finančních prostředků na účtu města k 31. 12. 2008 dosahoval výše přes 11 160 000 Kč.

4.6 Rozpočtový rok 2009

Graf 4.6 Hospodaření města Vratimov za rok 2009

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování

Tabulka 4.6 Hospodaření města Vratimov za rok 2009

Daňové příjmy	50 052 833 Kč
Nedaňové příjmy	18 277 258 Kč
Kapitálové příjmy	8 231 710 Kč
Přijaté dotace	16 040 171 Kč
Příjmy celkem	92 601 972 Kč

Běžné výdaje	78 468 506 Kč
Kapitálové výdaje	25 730 692 Kč
Výdaje celkem	104 199 198 Kč

Zdroj: <http://www.info.mfcr.cz>. Vlastní zpracování.

Za sledované období došlo poprvé v roce 2009 k poklesu daňových příjmů. Výši tohoto příjmu mohou obce a města ovlivnit velmi minimálně. U nedaňových příjmů lze zaznamenat zvýšení. Kapitálové příjmy byly jako v předešlém roce tvořeny prodejem majetku města. Oproti předchozímu roku došlo k objemovému nárůstu přijatých dotací, kdy se jednalo o dotace na volby do Evropského parlamentu ve výši přes 120 000 Kč, na výkon státní správy přesahující 3 600 000 Kč, na dávky pomoci v nouzi ve výši 2 400 000 Kč, na rozvoj a informační sítě knihoven 43 000 Kč, dotace od obcí necelých 1 300 000 Kč, na SDH Vratimov 150 000 Kč, na odstranění následků povodní 75 000 Kč pro SDH, do-

tace z regionální rady na DDM přesahující 3 000 000 Kč nebo na realizaci projektu odkanalizování části Vratimova ve výši přes 500 000 Kč.

Na oblast dopravy bylo čerpáno přes 6 750 000 Kč. Tyto prostředky zabezpečily úkony jako v minulých letech.

Vzdělání bylo financováno částkou nepřesahující 10 650 000 Kč.

Na činnost v lesním hospodářství bylo z upraveného rozpočtu přes 2 000 000 Kč čerpáno 0 Kč, kdy bude tato částka postupně čerpána v průběhu 4 let na pěstební činnost.

Necelých 9 000 000 Kč připadlo na oblast zajištění kultury, mimo jiné na oslavy 735 let města Vratimova, ples nebo pouť.

Na tělovýchovnou a zájmovou činnost byly čerpány finanční prostředky ve výši přes 14 500 000 Kč. Touto částkou bylo financováno zajištění provozu a údržby koupaliště, provoz Domu dětí a mládeže, na tělovýchovná zařízení, úroky z úvěru na koupaliště a na dotaci EU – rozšíření zájmové vzdělání a na centrum dětské komunikace v Domě dětí a mládeže.

Částka nad 17 300 000 Kč posloužila na komunální služby a územní rozvoj. Z této sumy město odkoupilo podíl od společnosti ArcelorMittal ve společnosti Teplo s.r.o. v hodnotě necelých 12 500 000 Kč.

Údržba a provoz bytového a nebytového hospodářství si z rozpočtu města vyžádala částku přes 6 100 000 Kč.

Na požární ochranu obyvatelstva byly čerpány finanční prostředky v celkové výši přes 1 900 000 Kč. Finanční prostředky pokryly běžný provoz SDH Vratimov a Horní Datyně, údržbu hasičských budov, JPO II a druhou splátku za nákup hasičského auta pro SDH Vratimov.

V tomto roce výdaje na všeobecnou správu byly vyčísleny na částku přes 18 700 000 Kč.

Finanční operace, jako jsou poplatky za vedení účtů, daně a pojištění, byly provedeny v celkové sumě výdajů za částku přes 2 000 000 Kč.

Do rozpočtu byly rovněž zapojeny finanční prostředky z minulých let, ze kterých bylo čerpáno přes 2 500 000 Kč na splacení úvěru. Rozdíl mezi příjmy a výdaji činil přes – 11 600 000 Kč. Zůstatek finančních prostředků na účtu města k 31. 12. 2009 dosahoval výše přes 9 500 000 Kč.

5 Závěr

Problematika hospodaření je obsahově velmi náročná a velmi závislá jak na mikroprostředí, tak i na makroprostředí daného územně samosprávného celku. Tato problematika není v práci vyčerpána úplně.

V kapitole Pravidla hospodaření obcí v ČR je představeno rozdělení obcí podle několika hledisek a dále jsou charakterizovány a představeny kompetence jednotlivých orgánů obce. V téže kapitole se mimo to objevuje legislativní úprava pro tvorbu a hospodaření v rámci obecního rozpočtu, jsou představeny segmenty rozpočtového procesu a jeho zásady.

V další kapitole s názvem Analýza hospodaření města je charakterizován vývoj města Vratimov od minulosti po současnost. Pozornost je zaměřena na obyvatelstvo, management, marketing a finanční analýzu města. V rámci marketingové analýzy byla dotazováním zjišťována spokojenost vzorku obyvatelstva s řízením města. Obyvatelé vývoj hodnotí kladně, přesto lze městu doporučit provést si podobné šetření a rámci většího rozsahu k zajištění potřeb obyvatel a zdokonalení informování svých občanů.

V kapitole Zhodnocení vývoje města byly analyzovány jednotlivé rozpočty. Cílem této práce není vyčerpávajícím způsobem identifikovat jednotlivé položky rozpočtu, ale zhodnocení hospodaření Města Vratimov jako celku v časové řadě. Ve sledovaném období jsou příjmy a výdaje členěny do tematických okruhů pro lepší přehlednost.

Lze konstatovat, že město svými výdaji zabezpečuje základní potřeby a statky pro své obyvatele. Značná část prostředků je věnována na financování poměrně rozsáhlé oblasti školství, vybudované sportoviště a podpora sportu. Aby mohly být zajištěny i veřejné statky, jako zimní údržba, veřejná zeleň, oprava komunikací, chod městského úřadu, civilní bezpečnost, je zapotřebí na tyto výdaje získat finanční prostředky.

Daňové příjmy jsou z velké části určeny zákonem o rozpočtovém určení daní. Město má možnost tento příjem ovlivnit změnou koeficientu u daně z nemovitostí nebo zvýšit místní poplatky. Zvýšení místních poplatků na takovou úroveň, která by zajistila dostatečný zdroj finančních prostředků, je v praxi nemožné.

Nedaňové příjmy jsou relativně stálým a předvídatelným příjmem, který souvisí s kapitálovými příjmy. Kapitálové příjmy tvoří zpravidla prodej majetku obce. Nicméně pokud město svůj majetek prodává za účelem zajištění si kapitálového příjmu, musí si uvědomit, že tímto jednorázovým příjmem se připravuje o nedaňové příjmy v plynoucí v příštích letech. Proto je vhodné vycházet, resp. schválit koncepci územního rozvoje a řídit se jí.

Neméně významným příjmem jsou dotace. V současnosti stát deleguje jednotlivé kompetence na krajské a městské (obecní) úřady. Úřadům za tento výkon náleží dotace. Trend v posledních letech směřuje ke zvyšování delegovaných povinností současně se snižováním poskytnutých finančních prostředků.

Velký zdroj finančních prostředků představují národní fondy a fondy EU. Obce se pomalu učí žádat o tyto dotace, město Vratimov je v jejich zisku úspěšným představitelem.

Z globálního hlediska lze konstatovat, že město Vratimov ve sledovaném časovém období nakládá s finančními prostředky efektivně, snaží se pro své občany zajistit kvalitní podmínky pro život a zabezpečuje veřejné statky.

Seznam použité literatury

Knihy

1. BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
2. BRTOUN, A., OBROVSKÝ, J. *Finanční hospodaření: pracovní materiál pro přípravu ZOZ*. Nepublikováno. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 41 s.
3. PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
4. PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
5. PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
6. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5
7. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

Legislativa

8. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdější předpisů.
9. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdější předpisů.
10. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní ÚSC a některým státním fondům, ve znění pozdější předpisů.
11. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdější předpisů.
12. Vyhl. MV č. 349/2000 Sb., o stanovení sídel správních obvodů pověřených obecních úřadů, ve znění pozdější předpisů.
13. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdější předpisů.
14. Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdější předpisů.

15. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdější předpisů.

Internetové zdroje

16. Stránky města Vratimov [online]. [cit. červen 2010]. Dostupné na WWW:
<<http://www.vratimov.cz/wai/zastupitelstvo.html>>
<<http://www.vratimov.cz/wai/uvod.html>>
<<http://www.vratimov.cz/null.html>>
<<http://www.vratimov.cz/wai/pzi.html>>
17. Portál Hrady.cz [online]. [cit. červen 2010]. Dostupné na WWW:
<<http://www.hrady.cz/?OID=3165>>
18. Deník veřejné správy [online]. [cit. červen 2010]. Dostupné na WWW:
<<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6169357>>
19. Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. [cit. červen 2010]. Dostupné na WWW:
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/SWOT>>
20. Ministerstvo financí České republiky - ARISweb – prezentace údajů ÚSC [online]. [cit. červen 2010]. Dostupné z WWW:
<http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=297372&volba_vyber=1&ic=&nao=Vratimov>
21. Český statistický úřad [online]. [cit. červen 2010]. Dostupné na WWW:
<http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>
<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrd=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=MOS+ZV01&pro_4382338=598879&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp>

Ostatní zdroje

22. Závěrečné účty města Vratimov
23. Inventurní soupisy majetku města Vratimov

Seznam zkratek

ČSAD	Československá státní automobilová doprava
DDM	Dům dětí a mládeže
DPO	Dopravní podnik Ostrava
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
JPO	jednotka požární ochrany
KODIS	koordinátor ostravského dopravního integrovaného systému
MěÚ	Městský úřad
MHD	městská hromadná doprava
MV	Ministerstvo vnitra
org.	Organizace
PO	právnícká osoba
přísp.	Příspěvková
SDH	Sdružení dobrovolných hasičů
soc.	Sociální
ÚSC	územně samosprávný celek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);

- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě, 9. července 2010

.....

Václav Pospíchal

Zkrácená 2653/41,

700 30 Ostrava – Zábřeh

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Podoba hradu, znak města

Příloha č. 2 – Inventarizace obytných domů

Příloha č. 3 – Evidence budov ve vlastnictví města

Příloha č. 4 – Dotazník

Příloha č. 5 – Rozvaha města Vratimov za rok 2009

Příloha č. 6 – Rozpočet města Vratimov za rok 2009